

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnalna

Data opracowania 30.09.2016 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
tel. 22 464 23 15
faks 22 846 76 67

Internet: warszawa.stat.gov.pl

**BUDŻETY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2015 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano w Głównym Urzędzie Statystycznym na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

Ogólne zasady finansów publicznych, gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego, sprawozdawczości budżetowej oraz klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych regulują m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 1515, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 1445, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 1392, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity: Dz.U. z 2015 r. poz. 513, z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2014 r. poz. 119),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1053).

Prezentowane dane w zakresie dochodów i wydatków według działów obejmują wszystkie paragrafy dochodowe/wydatkowe zrealizowane w danym dziale.

Przy przeliczaniu danych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

* *
*

Według stanu w dniu 1 stycznia 2015 r. w województwie mazowieckim było 37 powiatów, 5 miast na prawach powiatu oraz 314 gmin. Miasta na prawach powiatu realizują równocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządzają jeden budżet, dlatego też dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej. A zatem dane zawarte w niniejszym opracowaniu dotyczą 309 gmin, z czego 30 miało status gminy miejskiej, 51 – status gminy miejsko-wiejskiej, a 228 – wiejskiej. Liczba jednostek na poszczególnych poziomach podziału terytorialnego i ich status nie uległy zmianie w porównaniu z poprzednim rokiem.

Tabl. 1. Dochody, wydatki i wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2015 r.

Wyszczególnienie	Dochody	Wydatki	Wynik	Dochody	Wydatki	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca	Wynik na 1 mieszkańca	Dochody na 1 mieszkańca	Wydatki na 1 mieszkańca
	w mln zł			2014 = 100		w zł			2014 = 100	
O g ó ł e m	33644,2	31900,3	1744,0	104,5	99,5	x	x	x	x	x
Gminy	11152,7	10938,0	214,7	105,8	103,2	3559	3491	69	105,5	103,0
miejskie	2518,9	2505,6	13,3	104,6	106,5	3340	3322	18	104,3	106,2
miejsko-wiejskie	3168,3	3138,3	30,0	107,0	104,5	3630	3596	34	106,5	104,1
wiejskie	5465,5	5294,0	171,4	105,6	101,0	3628	3514	114	105,5	100,9
Miasta na prawach powiatu	16780,2	15442,1	1338,1	103,3	96,5	7602	6996	606	102,9	96,1
Powiaty	2942,7	2926,8	15,8	99,7	99,2	939	934	5	99,5	99,0
Województwo	2768,7	2593,4	175,3	112,2	103,5	518	486	33	111,8	103,1

DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

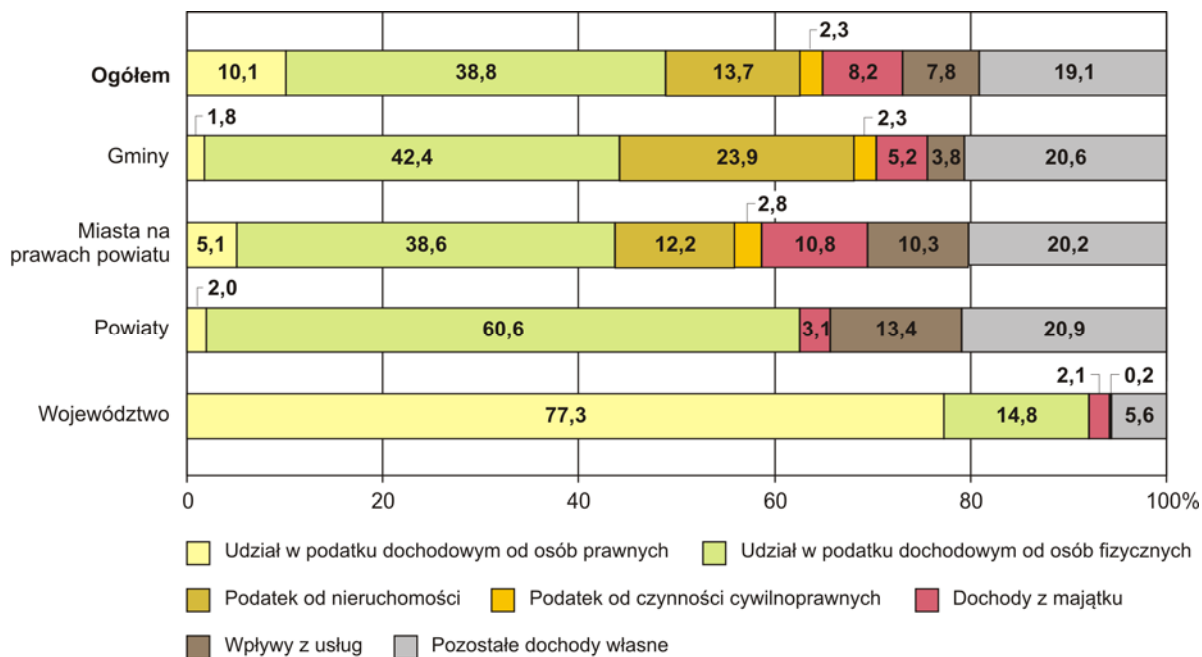
W 2015 r. jednostki samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 33644,2 mln zł. Na tę kwotę w największym stopniu złożyły się dochody miast na prawach powiatu i gmin (z udziałem odpowiednio 49,9% i 33,1%), a w znacznie mniejszym stopniu – powiatów i województwa (8,7% i 8,2%).

Głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne – w 2015 r. wyniosły one 21129,4 mln zł, stanowiąc 62,8% dochodów ogółem (o 1,1 p. proc. więcej niż przed rokiem). Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu – 73,9% i w budżecie województwa – 64,6%, mniejszy zaś w budżetach gmin – 52,2% i powiatów – 37,6%.

W dochodach własnych jednostek samorządu terytorialnego najważniejszymi pozycjami są udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT). W 2015 r. wpływy z tytułu udziału w PIT wyniosły 8187,7 mln zł, a z tytułu udziału w CIT – 2144,2 mln zł, stanowiąc odpowiednio 38,8% i 10,1% dochodów własnych.

Porównując strukturę dochodów własnych według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że największy udział dochodów z podatku od osób fizycznych wystąpił w budżetach powiatów (60,6%), a z podatku od osób prawnych – w budżecie województwa (77,3%). Ponadto dla budżetów gmin i miast na prawach powiatu istotnym źródłem dochodów jest podatek od nieruchomości, stanowiący odpowiednio 23,9% i 12,2% dochodów własnych tych jednostek.

Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2015 r.

Oprócz dochodów własnych, w 2015 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego wpłynęła subwencja ogólna z budżetu państwa w wysokości 6694,5 mln zł, tj. 19,9% ogółu dochodów. Największą część subwencji ogólnej (82,5%) stanowiła część oświatowa – 5521,9 mln zł. Subwencja ogólna miała największy udział w dochodach budżetów powiatów (39,3%), a najmniejszy – w budżecie województwa (4,0%).

Ponadto jednostki samorządu terytorialnego otrzymały dotacje w kwocie 5820,3 mln zł, z czego 2249,1 mln zł to dotacje z paragrafów 200 i 620 klasyfikacji budżetowej¹. Łącznie dotacje stanowiły 17,3% ogółu dochodów, od 12,6% w budżetach miast na prawach powiatu do 31,3% w budżecie województwa.

W porównaniu z 2014 r. dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 1436,3 mln zł, tj. o 4,5%. Wzrost dochodów odnotowano w budżecie województwa (o 12,2%), w budżetach gmin (o 5,8%) i miast na prawach powiatu (o 3,3%), natomiast w powiatach miał miejsce spadek dochodów (o 0,3%).

¹ Kategoria dotacji z paragrafów 200 i 620 obejmuje dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi lub płatności w ramach budżetu środków europejskich.

Dochody ogółem wzrosły przede wszystkim dzięki większym wpływom z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – o 594,4 mln zł (o 7,8%) oraz w podatku dochodowym od osób prawnych – o 220,9 mln zł (o 11,5%). Znacznie wzrosła również kwota subwencji oświatowej – o 177,7 mln zł (o 3,3%).

Tabl. 2. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	33644241,2	11152669,3	2518865,0	3168332,6	5465471,7	16780226,1	2942665,5	2768680,4
Dochody własne	21129443,9	5826105,5	1624030,1	1851081,8	2350993,6	12405794,6	1107889,8	1789654,0
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	10331940,2	2575674,8	802832,4	852359,8	920482,6	5414332,9	693960,0	1647972,5
od osób prawnych	2144227,2	107263,3	32077,9	41294,4	33891,0	631232,2	22305,7	1383426,1
od osób fizycznych	8187712,9	2468411,5	770754,5	811065,4	886591,6	4783100,6	671654,3	264546,5
Podatek od nieruchomości	2899561,1	1390826,6	354853,9	467552,2	568420,5	1508734,5	x	x
Podatek rolny	152497,9	150311,1	1918,9	29159,7	119232,5	2186,8	x	x
Podatek od środków transportowych ...	191068,1	142548,3	32307,5	36464,8	73776,0	48519,7	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	480104,0	131524,9	36011,8	46998,5	48514,6	348579,1	x	x
Oplata skarbowa	113284,5	21486,9	8703,5	7526,0	5257,5	91797,6	x	x
Dochody z majątku	1722607,7	305783,3	122699,0	78478,3	104606,0	1344848,6	33942,6	38033,2
Wpływy z usług	1655540,1	223466,5	30942,4	64052,7	128471,3	1279584,4	148653,0	3836,3
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	102166,0	73708,1	1800,1	10226,7	61681,4	25322,2	2561,9	573,8
Dotacje	5820333,6	2167444,2	391192,8	554916,1	1221335,4	2106734,9	678735,6	867418,9
w tym:								
Z budżetu państwa	3081455,0	1475139,0	287029,8	376818,2	811291,0	968502,4	455426,0	182387,6
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	2153367,7	1050332,9	189322,3	255740,3	605270,3	628895,1	304924,1	169215,6
własne	916160,4	420018,3	96929,7	119593,1	203495,5	333069,8	149900,3	13172,0
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	156649,1	32024,9	9375,2	5533,9	17115,8	66473,7	44067,5	14083,0
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	248387,5	23260,7	6674,0	5731,0	10855,7	211351,3	5889,2	7886,3
Z paragrafów 200 i 620 ^a	2249090,3	622370,6	87342,1	164041,3	370987,1	858677,5	111233,9	656808,3
Subwencja ogólna z budżetu państwa	6694463,7	3159119,6	503642,1	762334,7	1893142,8	2267696,5	1156040,1	111607,5
W tym część oświatowa	5521932,8	2411316,1	486605,4	642034,4	1282676,3	2114410,7	903524,1	92681,9
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Dochody własne	62,8	52,2	64,5	58,4	43,0	73,9	37,6	64,6
w tym:								
Udziały w podatku dochodowym	30,7	23,1	31,9	26,9	16,8	32,3	23,6	59,5
od osób prawnych	6,4	1,0	1,3	1,3	0,6	3,8	0,8	50,0
od osób fizycznych	24,3	22,1	30,6	25,6	16,2	28,5	22,8	9,6
Podatek od nieruchomości	8,6	12,5	14,1	14,8	10,4	9,0	x	x
Podatek rolny	0,5	1,3	0,1	0,9	2,2	0,0	x	x
Podatek od środków transportowych ...	0,6	1,3	1,3	1,2	1,3	0,3	x	x
Podatek od czynności cywilnoprawnych	1,4	1,2	1,4	1,5	0,9	2,1	x	x
Oplata skarbowa	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,5	x	x
Dochody z majątku	5,1	2,7	4,9	2,5	1,9	8,0	1,2	1,4
Wpływy z usług	4,9	2,0	1,2	2,0	2,4	7,6	5,1	0,1
Środki na dofinansowanie własnych zadań z innych źródeł	0,3	0,7	0,1	0,3	1,1	0,2	0,1	0,0
Dotacje	17,3	19,4	15,5	17,5	22,3	12,6	23,1	31,3
w tym:								
Z budżetu państwa	9,2	13,2	11,4	11,9	14,8	5,8	15,5	6,6
w tym na zadania:								
z zakresu administracji rządowej	6,4	9,4	7,5	8,1	11,1	3,7	10,4	6,1
własne	2,7	3,8	3,8	3,8	3,7	2,0	5,1	0,5
Na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	0,5	0,3	0,4	0,2	0,3	0,4	1,5	0,5
Otrzymane z państwowych funduszy celowych	0,7	0,2	0,3	0,2	0,2	1,3	0,2	0,3
Z paragrafów 200 i 620 ^a	6,7	5,6	3,5	5,2	6,8	5,1	3,8	23,7
Subwencja ogólna z budżetu państwa	19,9	28,3	20,0	24,1	34,6	13,5	39,3	4,0
W tym część oświatowa	16,4	21,6	19,3	20,3	23,5	12,6	30,7	3,3

^a Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.

W strukturze dochodów jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej główną pozycją są „Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej”. Z tego źródła w 2015 r. pochodziło 45,2% ogółu dochodów (o 0,3 p. proc. mniej w stosunku do roku poprzedniego). Omawiane dochody najwyższy udział miały w budżecie województwa (59,7%), najniższy zaś w budżetach powiatów (26,6%). Ważnym źródłem dochodów są także „Różne rozliczenia”, które stanowiły średnio 22,5% (od 14,2% w budżetach miast na prawach powiatu do 39,4% w budżetach powiatów). Ponadto znaczny udział miały dochody z działu „Gospodarka mieszkaniowa” (8,4%), „Transport i łączność” (7,8%) oraz „Pomoc społeczna” (5,6%).

Tabl. 3. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
Ogółem	33644241,2	11152669,3	2518865,0	3168332,6	5465471,7	16780226,1	2942665,5	2768680,4
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	511250,0	398808,3	577,1	48070,2	350161,0	144,2	3253,8	109043,7
Transport i łączność	2639384,0	150373,0	70026,7	27512,3	52834,0	2219241,0	173543,0	96227,0
Gospodarka mieszkaniowa	2812092,7	322999,0	137768,2	87114,9	98115,9	2390612,8	60395,4	38085,4
Działalność usługowa	95570,1	16167,9	9806,6	1158,7	5202,6	24081,2	54198,9	1122,2
Administracja publiczna	252384,6	107253,6	16903,3	42322,9	48027,3	69193,2	37525,4	38412,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	318802,2	19657,2	1293,6	9085,1	9278,5	161772,9	137372,1	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	15191814,1	4588901,0	1286578,1	1495952,3	1806370,6	8166131,8	784086,7	1652694,6
Różne rozliczenia	7582103,2	3236700,7	513867,2	794950,1	1927883,4	2389909,7	1158822,1	796670,7
Oświata i wychowanie	571119,3	323557,3	86287,7	85383,5	151886,1	196492,5	47179,1	3890,4
Ochrona zdrowia	192456,0	955,2	177,6	296,1	481,4	55682,7	129835,8	5982,3
Pomoc społeczna	1883106,1	1078912,3	217581,6	274287,9	587042,8	529476,3	267270,1	7447,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	122600,7	22771,3	7751,1	5753,3	9266,9	40099,4	53041,6	6688,4
Edukacyjna opieka wychowawcza	57827,7	29392,0	4600,9	6019,3	18771,9	21039,1	6674,6	721,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1086668,2	628296,8	131623,9	231304,0	265368,9	443930,4	11830,2	2610,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	59760,6	44490,4	4832,7	12960,1	26697,5	9465,6	4458,4	1346,2
Kultura fizyczna	97365,4	64657,2	15135,8	26092,3	23429,2	28443,6	4264,6	—
W odsetkach								
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,5	3,6	0,0	1,5	6,4	0,0	0,1	3,9
Transport i łączność	7,8	1,3	2,8	0,9	1,0	13,2	5,9	3,5
Gospodarka mieszkaniowa	8,4	2,9	5,5	2,7	1,8	14,2	2,1	1,4
Działalność usługowa	0,3	0,1	0,4	0,0	0,1	0,1	1,8	0,0
Administracja publiczna	0,8	1,0	0,7	1,3	0,9	0,4	1,3	1,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9	0,2	0,1	0,3	0,2	1,0	4,7	—
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej ...	45,2	41,1	51,1	47,2	33,1	48,7	26,6	59,7
Różne rozliczenia	22,5	29,0	20,4	25,1	35,3	14,2	39,4	28,8
Oświata i wychowanie	1,7	2,9	3,4	2,7	2,8	1,2	1,6	0,1
Ochrona zdrowia	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	4,4	0,2
Pomoc społeczna	5,6	9,7	8,6	8,7	10,7	3,2	9,1	0,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,4	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	1,8	0,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3,2	5,6	5,2	7,3	4,9	2,6	0,4	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,4	0,2	0,4	0,5	0,1	0,2	0,0
Kultura fizyczna	0,3	0,6	0,6	0,8	0,4	0,2	0,1	—

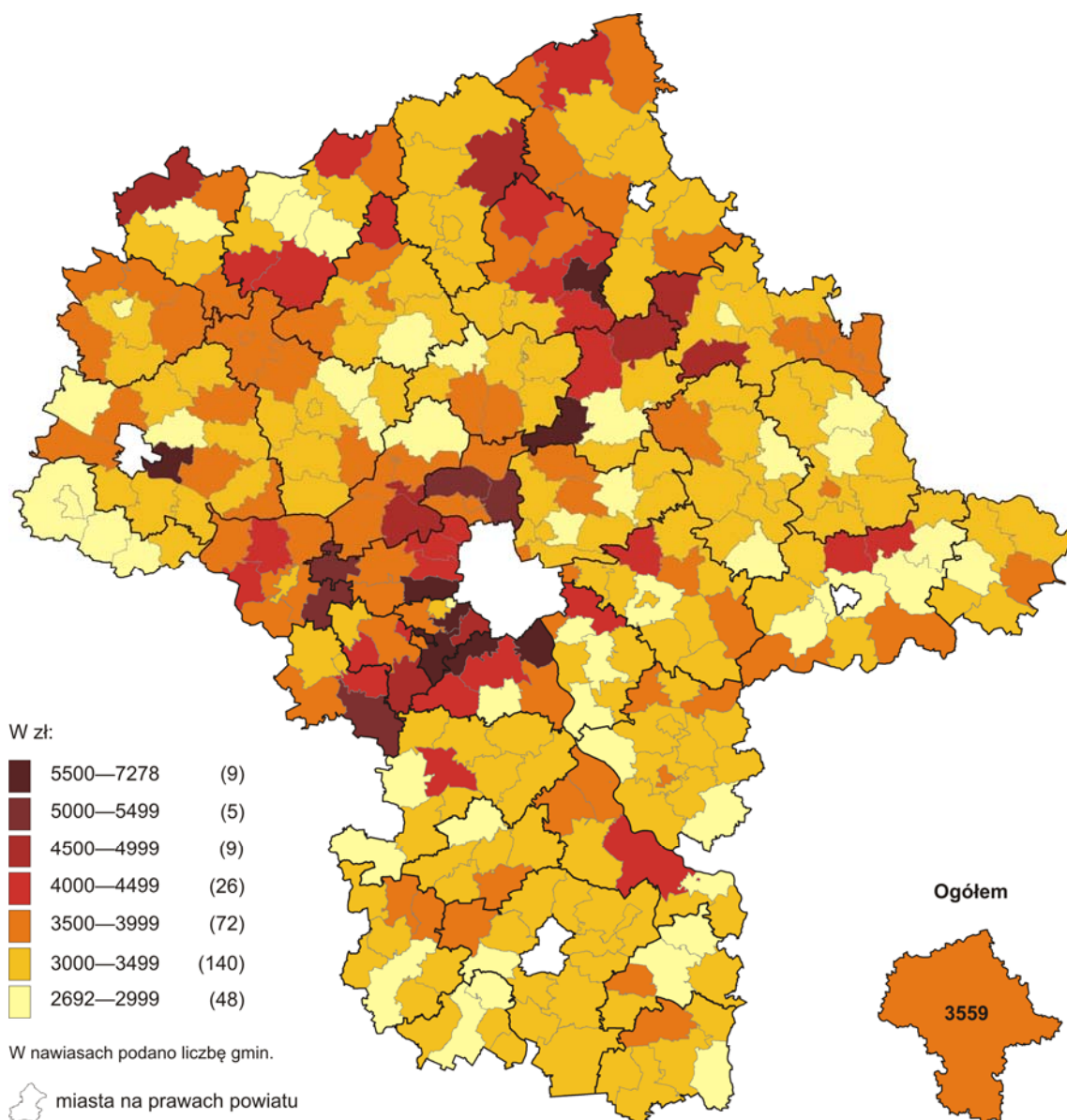
Jednostki poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego znacznie różnią się między sobą wielkością dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. [patrz tabl. 1]

Przeciętna wartość tego wskaźnika dla gmin w 2015 r. kształtowała się na poziomie 3559 zł, przy czym w gminach miejsko-wiejskich był on o 291 zł wyższy niż w gminach miejskich i o 2 zł wyższy niż w gminach wiejskich. Stosunkowo najwyższy dochód odnotowano w gminach: Lesznowola (7278 zł) i Podkowa Leśna (7132 zł), najniższy zaś wystąpił w gminach: Przysucha (2692 zł) oraz Gostynin (gmina miejska) i Pacyna (po 2712 zł). Z powyższego wynika, że dochody gminy o najwyższych *per capita* dochodach były 2,7 razy wyższe niż w gminie o najniższych dochodach.

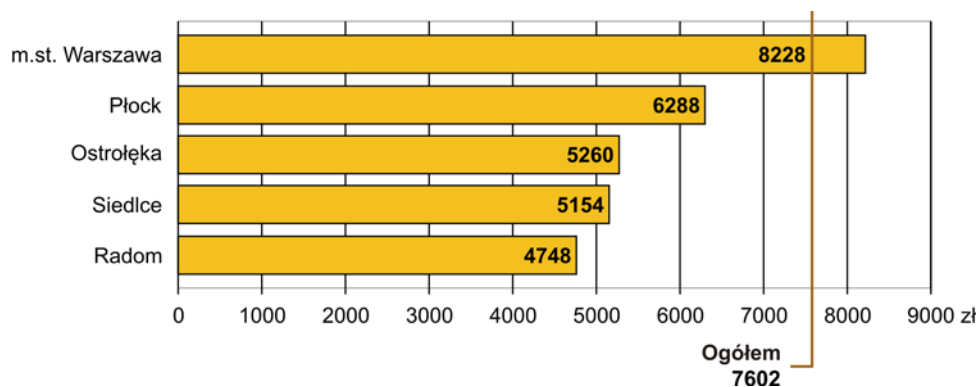
Z budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 7602 zł dochodów – od 4748 zł w Radomiu do 8228 zł w m.st. Warszawie.

Dochody ogółem budżetów powiatów wyniosły średnio 939 zł na 1 mieszkańca. Relatywnie najwyższe były w powiatach: przasnyskim (1913 zł) i przysuskim (1529 zł), a najniższe w: siedleckim (618 zł) i wołomińskim (694 zł).

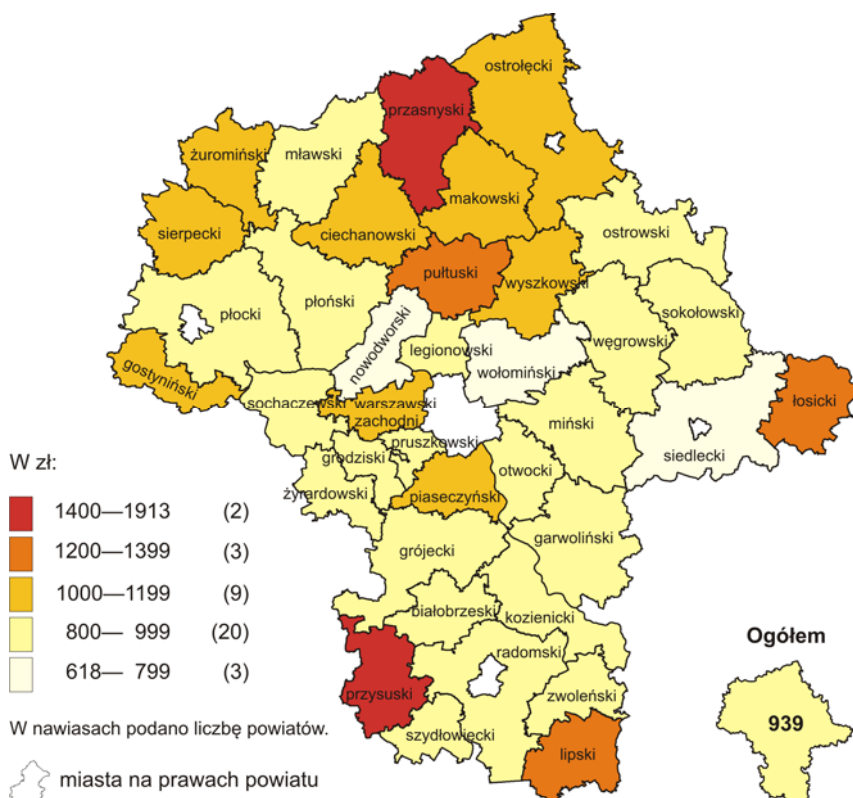
Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2015 r.

Dochody budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

Dochody budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2015 r.

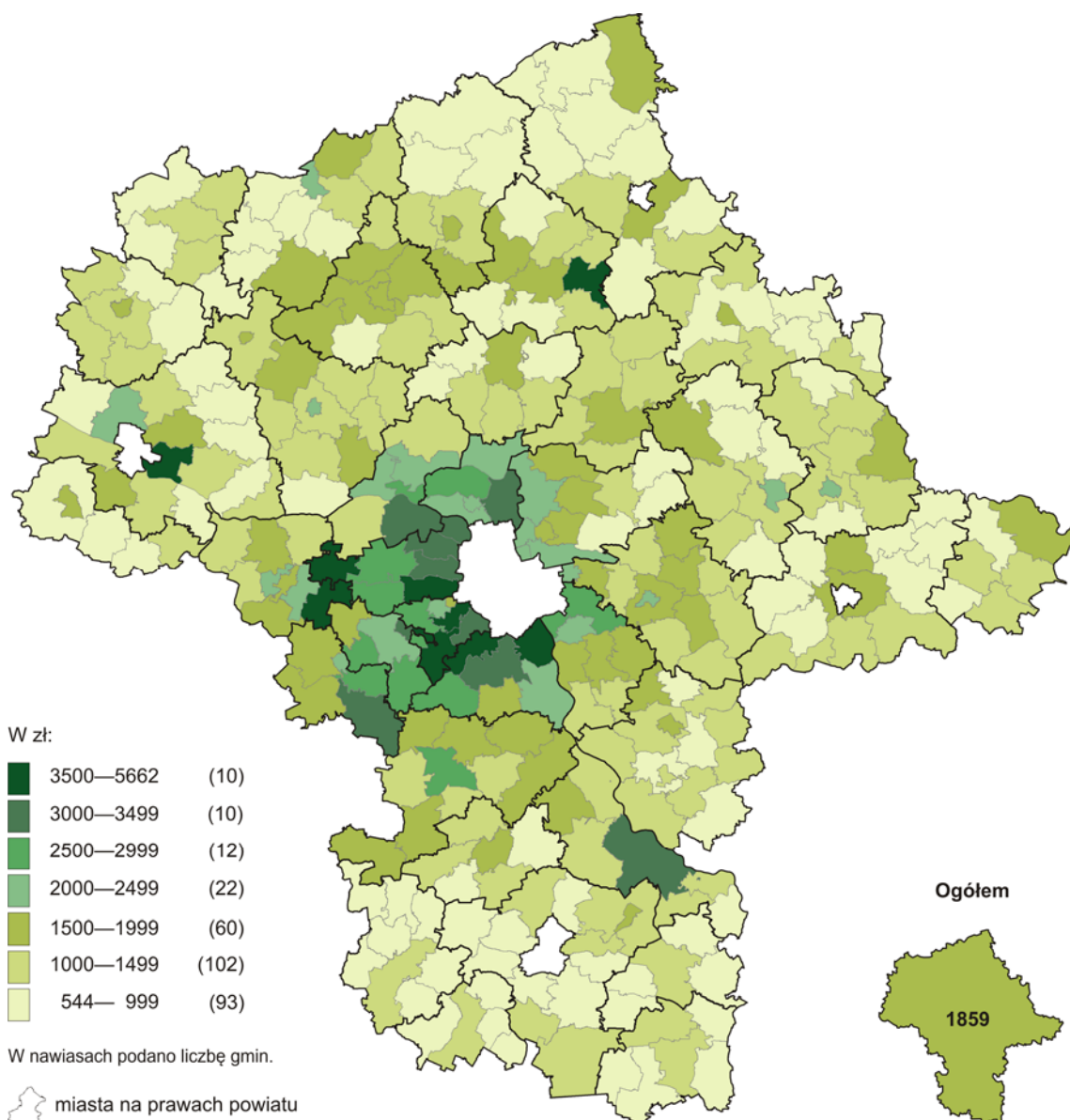
Poza wymienionymi kwotami na każdego mieszkańca z budżetu województwa przypadało przeciętnie 518 zł dochodów ogółem, z czego 335 zł to dochody własne.

Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się w 2015 r. na średnim poziomie 1859 zł; o 593 wyższym w gminach miejskich niż w wiejskich. Stosunkowo największe dochody własne odnotowano w gminach: Lesznów (5662 zł), Podkowa Leśna (4983 zł) i Nadarzyn (4619 zł), najniższe natomiast w gminach: Luto-cin (544 zł), Mirów (578 zł), Chotcza (630 zł) i Rusinów (633 zł). Dochody własne gminy o najwyższych *per capita* dochodach własnych były ponad 10-krotnie wyższe niż analogiczne dochody w gminie o najniższym wskaźniku.

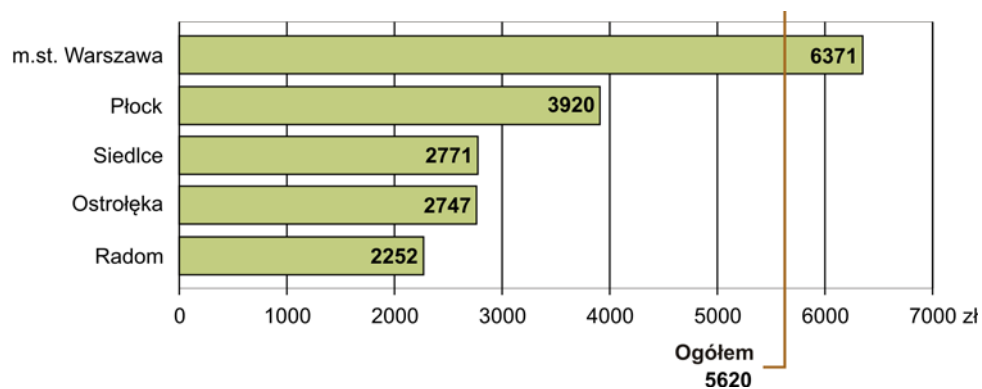
W miastach na prawach powiatu na 1 mieszkańca przypadało średnio 5620 zł dochodów własnych – najmniej w Radomiu (2252 zł), a najwięcej w m.st. Warszawie (6371 zł).

Z kolei w powiatach na 1 mieszkańca przypadało przeciętnie 354 zł dochodów własnych. Stosunkowo najwyższe dochody własne miały powiaty: piaseczyński (665 zł), warszawski zachodni (616 zł) i pruszkowski (523 zł), najniższe zaś powiaty: siedlecki (188 zł), łosicki (189 zł) i ostrołęcki (196 zł).

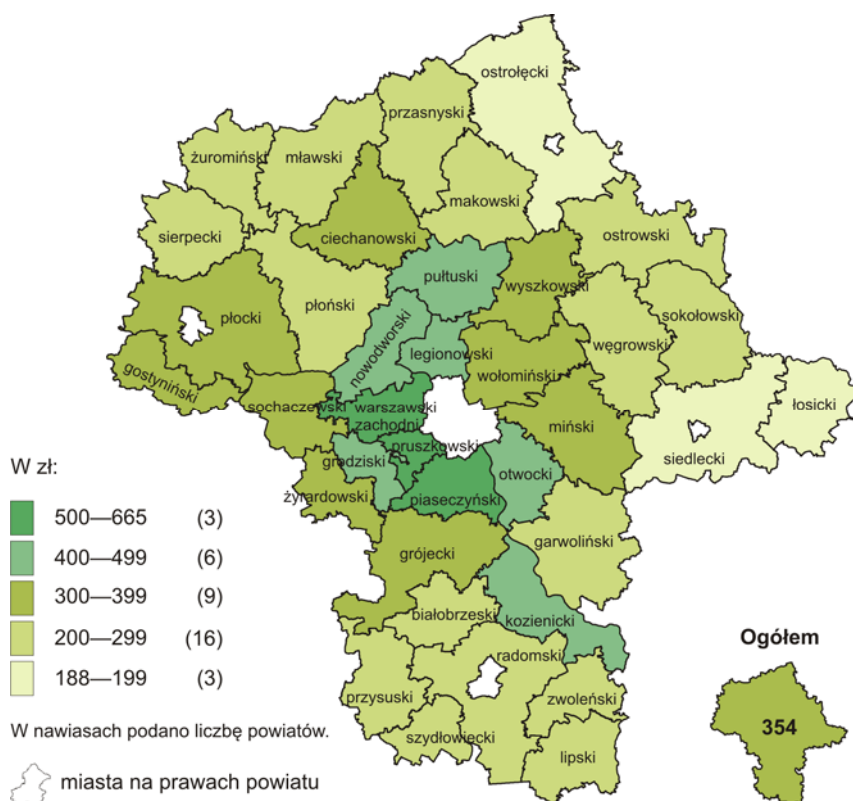
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2015 r.

Dochody własne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

Dochody własne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2015 r.

WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2015 r. wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 31900,3 mln zł, z czego 48,4% stanowiły wydatki miast na prawach powiatu, 34,3% – wydatki gmin, 9,2% – powiatów, a 8,1% – województwa.

Głównym obciążeniem dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego są wydatki bieżące – w 2015 r. wyniosły one 26666,2 mln zł, stanowiąc 83,6% wydatków ogółem. Z tej kwoty najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi (10870,0 mln zł) oraz na zakup materiałów i usług (7714,2 mln zł). Wymienione rodzaje wydatków stanowiły odpowiednio 34,1% i 24,2% ogółu wydatków. Na inwestycje przeznaczono 5234,1 mln zł (16,4% wydatków ogółem), co stanowiło niemal całość wydatków majątkowych.

Porównując strukturę wydatków według rodzajów dla poszczególnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego można stwierdzić, że najwyższy udział wydatków bieżących odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu (88,5%), najniższy zaś w budżecie województwa (62,7%). Na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stosunkowo najwięcej wydano z budżetów powiatów (łącznie 49,9% wydatków ogółem), a najmniej z budżetu województwa (13,1%). Zakup materiałów i usług stanowił największe obciążenie dla miast na prawach powiatu (32,6% wydatków ogółem), a najmniejsze dla budżetu województwa (9,5%). W budżecie województwa istotną pozycją po stronie wydatków były dotacje (z udziałem 21,5%). Ten rodzaj wydatków stanowił tylko 6,3% ogółu wydatków gmin. Na inwestycje stosunkowo najwięcej wydatkowano z budżetu województwa (35,2%), a najmniej z budżetów miast na prawach powiatu (11,1%).

W 2015 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego były niższe o 156,1 mln zł (o 0,5%). Spadek wydatków odnotowano w budżetach miast na prawach powiatu i powiatów (odpowiednio o 3,5% i o 0,8%), natomiast w budżecie województwa i w budżetach gmin miał miejsce wzrost wydatków (stosownie o 3,5% i o 3,2%).

Z kolei rozpatrując dynamikę wydatków według rodzajów można stwierdzić, że wydatki bieżące wzrosły o 2,1% (o 537,3 mln zł), podczas gdy wydatki majątkowe zmniejszyły się o 11,7% (o 693,4 mln zł), w tym inwestycyjne o 12,4% (o 720,5 mln zł). Wzrost wydatków bieżących wynikał przede wszystkim ze zwiększenia kwot przeznaczonych na wynagrodzenia wraz z pochodnymi – o 534,9 mln zł (o 5,2%).

Tabl. 4. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	31900288,2	10937972,5	2505588,4	3138337,5	5294046,6	15442103,8	2926849,9	2593362,0
Wydatki bieżące	26666153,3	8919248,6	2084103,0	2507337,6	4327808,1	13663406,8	2458136,8	1625361,0
w tym:								
Dotacje	2585177,1	691690,0	235383,6	229522,5	226784,0	1147595,3	189028,9	556862,9
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1962339,6	1248783,8	244990,9	315498,9	688294,0	614856,7	92969,9	5729,2
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	20406673,1	6774044,7	1574391,9	1896720,4	3302932,3	10864798,1	2040945,4	726884,8
w tym:								
wynagrodzenia	9185142,2	3574069,6	833775,2	976085,3	1764209,1	4072955,1	1250596,9	287520,7
pochodne od wynagrodzeń ^a	1684825,6	691117,0	157618,6	186755,2	346743,3	731988,9	209810,7	51908,9
zakup materiałów i usług	7714157,7	2058914,7	498695,3	616612,6	943606,8	5031664,0	377265,8	246313,2
Na obsługę długu publicznego	437423,7	90075,1	22777,0	28467,4	38830,7	270078,0	20883,3	56387,2
Wydatki majątkowe	5234134,9	2018723,8	421485,4	631000,0	966238,5	1778697,0	468713,1	968001,0
W tym inwestycyjne ^b	5094765,3	1999465,0	412330,3	621236,0	965898,7	1715235,9	468476,4	911588,0
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wydatki bieżące	83,6	81,5	83,2	79,9	81,7	88,5	84,0	62,7
w tym:								
Dotacje	8,1	6,3	9,4	7,3	4,3	7,4	6,5	21,5
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	6,2	11,4	9,8	10,1	13,0	4,0	3,2	0,2
Wydatki bieżące jednostek budżetowych	64,0	61,9	62,8	60,4	62,4	70,4	69,7	28,0
w tym:								
wynagrodzenia	28,8	32,7	33,3	31,1	33,3	26,4	42,7	11,1
pochodne od wynagrodzeń ^a	5,3	6,3	6,3	6,0	6,5	4,7	7,2	2,0
zakup materiałów i usług	24,2	18,8	19,9	19,6	17,8	32,6	12,9	9,5
Na obsługę długu publicznego	1,4	0,8	0,9	0,9	0,7	1,7	0,7	2,2
Wydatki majątkowe	16,4	18,5	16,8	20,1	18,3	11,5	16,0	37,3
W tym inwestycyjne ^b	16,0	18,3	16,5	19,8	18,2	11,1	16,0	35,2

^a Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. ^b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

W strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego według działów klasyfikacji budżetowej w 2015 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział miały „Oświata i wychowanie” (28,0%) oraz „Transport i łączność” (19,9%). Wydatki w dziale „Oświata i wychowanie” były największym obciążeniem dla budżetów gmin i powiatów (stanowiąc odpowiednio 39,1% i 28,5% wydatków ogółem), natomiast wydatki w dziale „Transport i łączność” – dla budżetu województwa i dla budżetów miast na prawach powiatu (odpowiednio 38,0% i 25,8%).

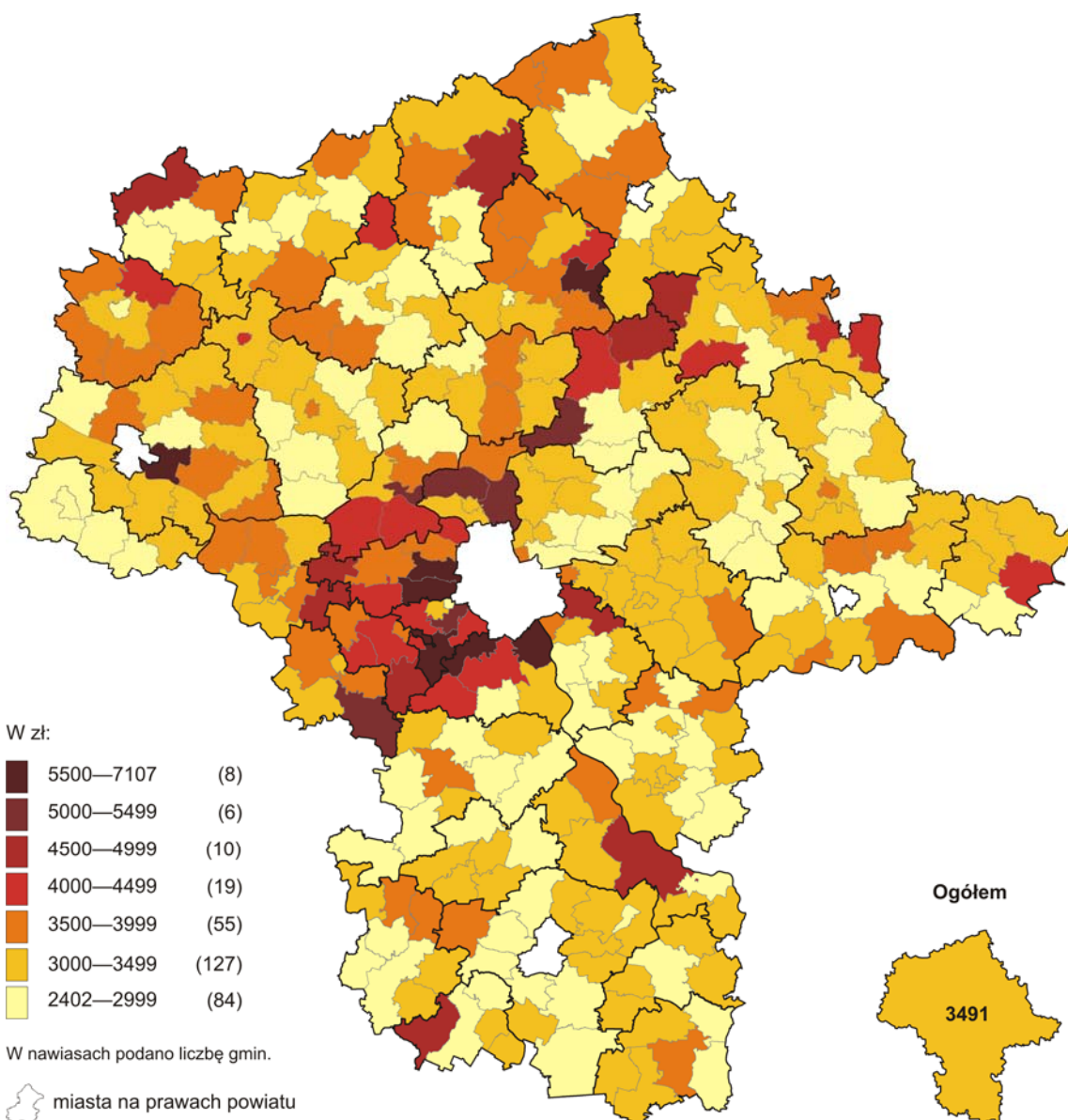
Ważną pozycję w wydatkach jednostek samorządu terytorialnego zajmuje również dział „Pomoc społeczna” ze średnim udziałem 9,2% oraz „Administracja publiczna” – 9,0%. Dla budżetów gmin znacznym obciążeniem były wydatki w dziale „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (9,7% wydatków ogółem), dla budżetów miast na prawach powiatu – wydatki w dziale „Gospodarka mieszkaniowa” (11,3%), a dla budżetów powiatów – w dziale „Edukacyjna opieka wychowawcza” (7,0%) oraz „Ochrona zdrowia” (5,2%). Z budżetu województwa stosunkowo dużo wydatkowano na „Ochronę zdrowia” (12,8%), „Różne rozliczenia” (10,9%), „Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego” (7,0%) oraz „Rolnictwo i łowiectwo” (6,0%).

Tabl. 5. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2015 r.

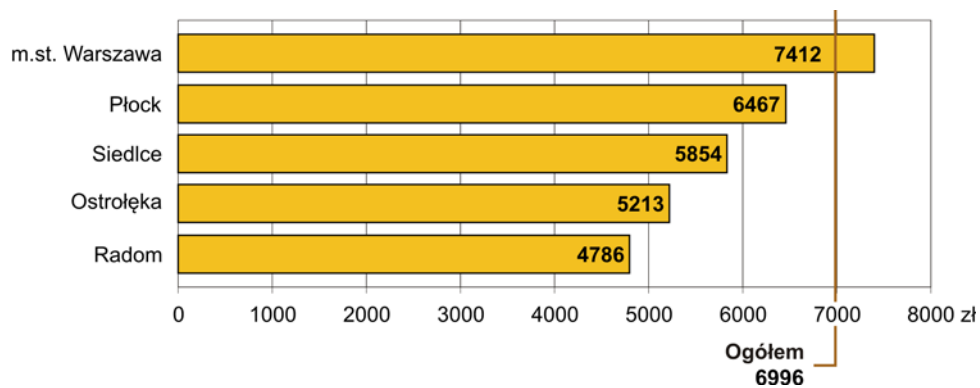
Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy				Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		razem	miejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie			
W tysiącach złotych								
O g ó ł e m	31900288,2	10937972,5	2505588,4	3138337,5	5294046,6	15442103,8	2926849,9	2593362,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	576496,9	417777,5	1387,1	52858,9	363531,5	200,3	2829,2	155689,8
Transport i łączność	6363768,5	942834,9	258358,7	266181,7	418294,5	3979625,5	456633,9	984674,3
Gospodarka mieszkaniowa	2102864,5	316247,3	125751,2	116887,3	73608,8	1739275,5	24037,8	23304,0
Działalność usługowa	208172,8	35833,2	12929,5	8931,5	13972,2	87319,6	35687,6	49332,4
Administracja publiczna	2871545,6	1178162,1	237740,8	304430,2	635991,1	1089725,7	366483,5	237174,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	615104,4	148474,9	28742,9	48991,9	70740,1	326274,0	140355,6	—
Obsługa długu publicznego ^α	437449,4	89886,7	22794,6	28384,0	38708,1	270275,0	20900,5	56387,2
Różne rozliczenia	1224098,3	76622,4	4042,4	35330,1	37250,0	754045,1	110218,9	283211,9
Oświata i wychowanie	8917961,5	4274185,4	989107,9	1201556,0	2083521,5	3690349,2	834707,1	118719,9
Ochrona zdrowia	856314,3	61814,8	16906,2	22264,5	22644,0	309670,1	153619,3	331210,1
Pomoc społeczna	2922159,3	1426424,1	323639,2	376582,4	726202,5	1075654,5	401248,4	18832,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	378447,0	43715,3	15985,9	13616,3	14113,1	171134,5	121592,1	42005,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	832971,4	130453,9	32981,0	35569,6	61903,3	477496,2	203944,0	21077,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1721654,2	1062169,0	220942,3	389237,9	451988,8	650497,4	5652,6	3335,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1070444,4	363528,2	103479,2	127541,6	132507,4	506512,4	19469,6	180934,2
Kultura fizyczna	458457,9	249869,5	94899,2	89754,1	65216,2	192168,4	12117,7	4302,3
W odsetkach								
O g ó ł e m	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Rolnictwo i łowiectwo	1,8	3,8	0,1	1,7	6,9	0,0	0,1	6,0
Transport i łączność	19,9	8,6	10,3	8,5	7,9	25,8	15,6	38,0
Gospodarka mieszkaniowa	6,6	2,9	5,0	3,7	1,4	11,3	0,8	0,9
Działalność usługowa	0,7	0,3	0,5	0,3	0,3	0,6	1,2	1,9
Administracja publiczna	9,0	10,8	9,5	9,7	12,0	7,1	12,5	9,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,9	1,4	1,1	1,6	1,3	2,1	4,8	—
Obsługa długu publicznego ^α	1,4	0,8	0,9	0,9	0,7	1,8	0,7	2,2
Różne rozliczenia	3,8	0,7	0,2	1,1	0,7	4,9	3,8	10,9
Oświata i wychowanie	28,0	39,1	39,5	38,3	39,4	23,9	28,5	4,6
Ochrona zdrowia	2,7	0,6	0,7	0,7	0,4	2,0	5,2	12,8
Pomoc społeczna	9,2	13,0	12,9	12,0	13,7	7,0	13,7	0,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1,2	0,4	0,6	0,4	0,3	1,1	4,2	1,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,6	1,2	1,3	1,1	1,2	3,1	7,0	0,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5,4	9,7	8,8	12,4	8,5	4,2	0,2	0,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3,4	3,3	4,1	4,1	2,5	3,3	0,7	7,0
Kultura fizyczna	1,4	2,3	3,8	2,9	1,2	1,2	0,4	0,2

^α Obejmuje wydatki na obsługę długu publicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

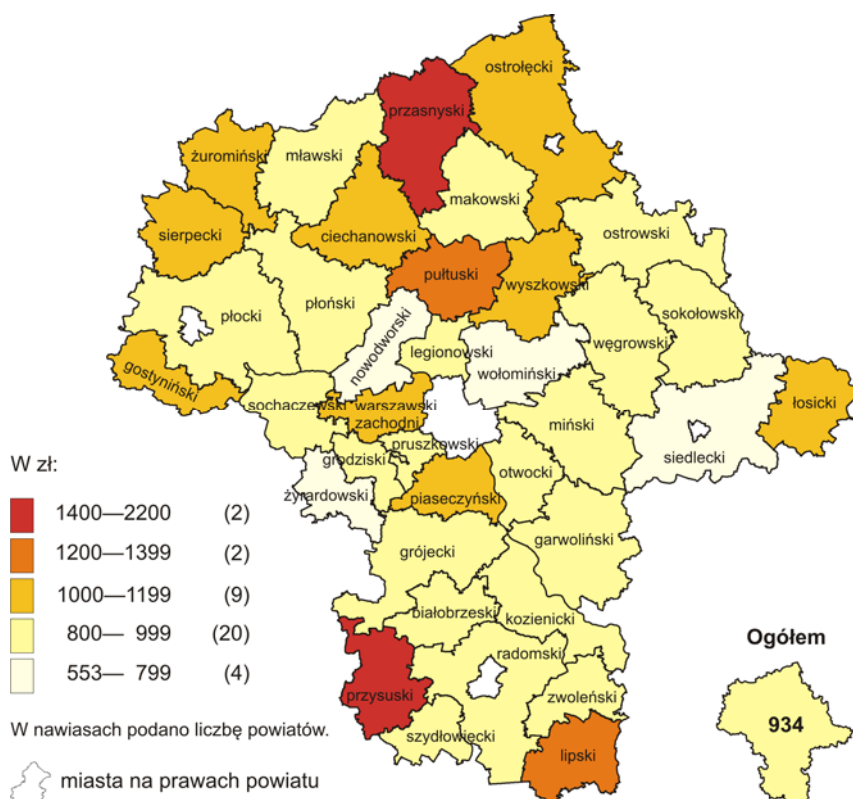
Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2015 r.

Wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

Wydatki budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2015 r.

W 2015 r. wydatki gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły przeciętnie 3491 zł, przy czym w gminach miejsko-wiejskich były średnio o 274 zł wyższe niż w gminach miejskich i o 81 zł wyższe niż w gminach wiejskich. Stosunkowo największe wydatki poniosły gminy: Lesznowola (7107 zł), Podkowa Leśna (7092 zł) i Nadarzyn (6227 zł), najmniej zaś wydatkowały gminy: Sobienie-Jeziory i Wilga (po 2402 zł). Warto również dodać, że w przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina o najwyższych wydatkach przeznaczyła 3 razy wyższą kwotę niż gmina, w której wydatki były najniższe.

Z kolei wydatki inwestycyjne gmin województwa mazowieckiego wyniosły średnio 638 zł na 1 mieszkańca. Na inwestycje ze swego budżetu relatywnie najwięcej przeznaczyły gminy: Somianka (2565 zł) i Chlewiska (1944 zł), a najmniej gminy: Olszanka (48 zł) oraz Sieciechów i Zakroczym (odpowiednio 51 i 52 zł). Porównując wydatki inwestycyjne poszczególnych gmin *per capita* można stwierdzić znaczne dysproporcje – relacja między najwyższymi i najniższymi wydatkami ma się jak 53 : 1.

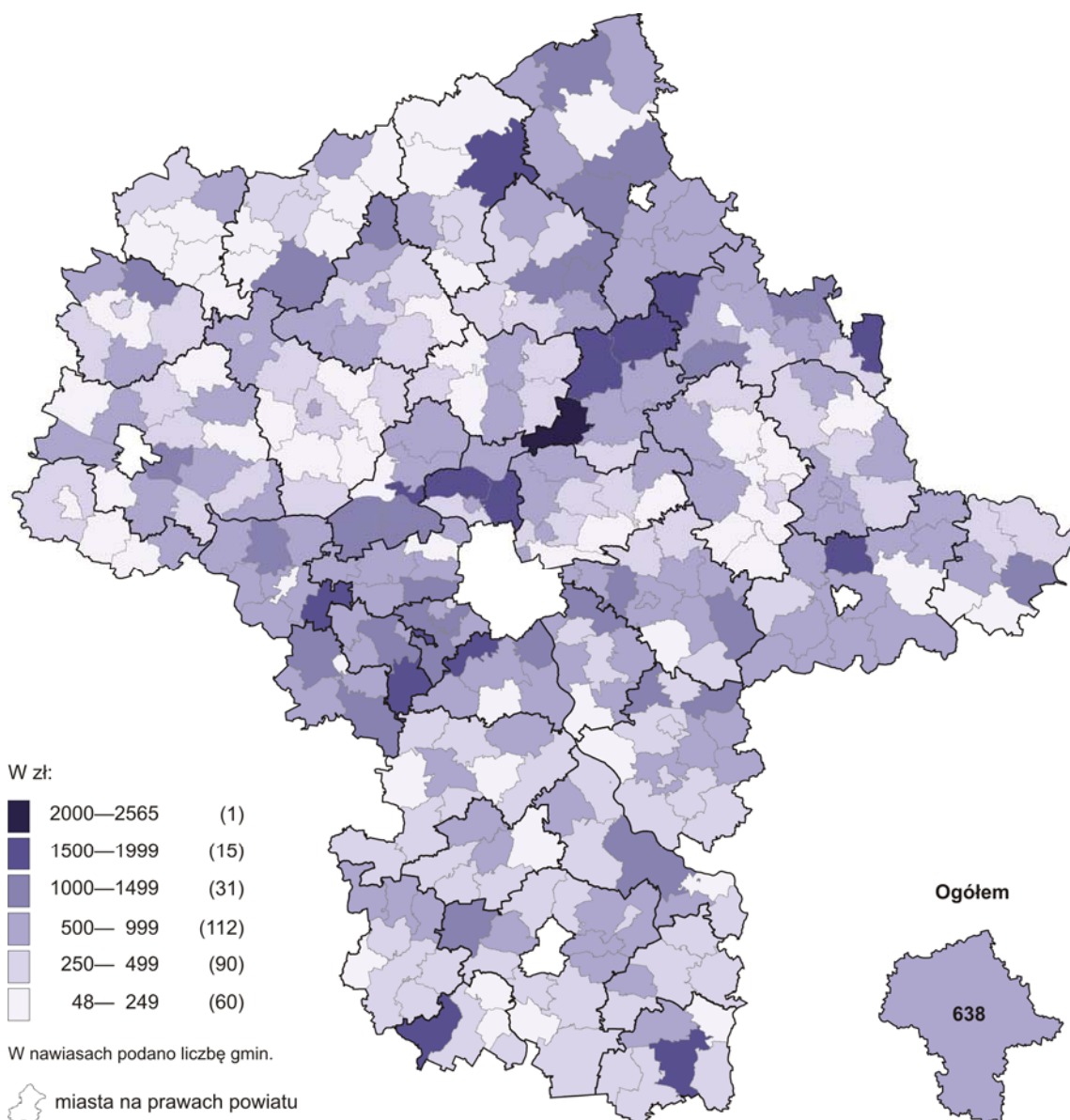
Przeciętne wydatki budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 6996 zł, w tym wydatki inwestycyjne wyniosły 777 zł. Najwyższe wydatki ogółem *per capita* poniosło m.st. Warszawa (7412 zł), a najniższe – Radom (4786 zł). Wydatki inwestycyjne relatywnie najwyższe były w Siedlcach (1370 zł), a najniższe – w Ostrołęce (543 zł).

Wydatki ogółem budżetów powiatów wyniosły w 2015 r. przeciętnie 934 zł na 1 mieszkańca. Stosunkowo najwyższe wydatki odnotowano w powiatach: przasnyskim (2200 zł) i przysuskim (1475 zł), a najniższe w: siedleckim (553 zł) i nowodworskim (628 zł).

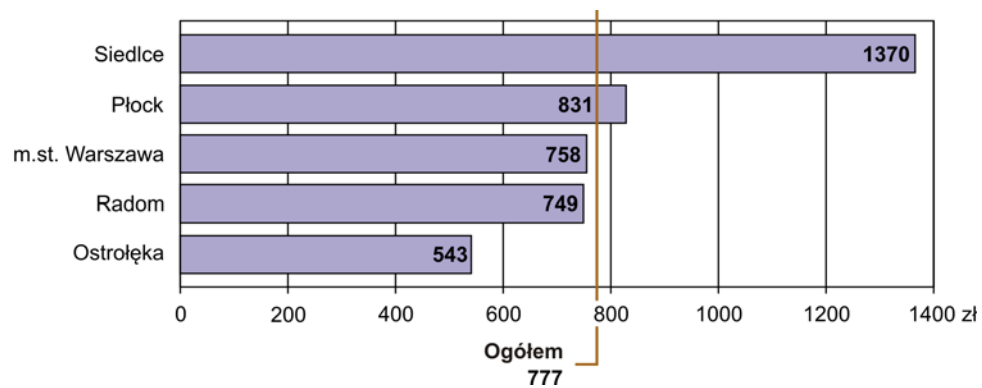
Nieco inaczej w układzie terytorialnym przedstawiały się wydatki inwestycyjne z budżetów powiatów – najwyższe odnotowano w powiecie przasnyskim (1222 zł na 1 mieszkańca), a najniższe w: gostynińskim (35 zł), nowodworskim (37 zł) i żyrardowskim (48 zł). Średni poziom tego miernika dla powiatów województwa mazowieckiego wyniósł 150 zł.

Ponadto na każdego mieszkańca z budżetu województwa wydatkowano przeciętnie 486 zł, z czego 171 zł przeznaczono na inwestycje.

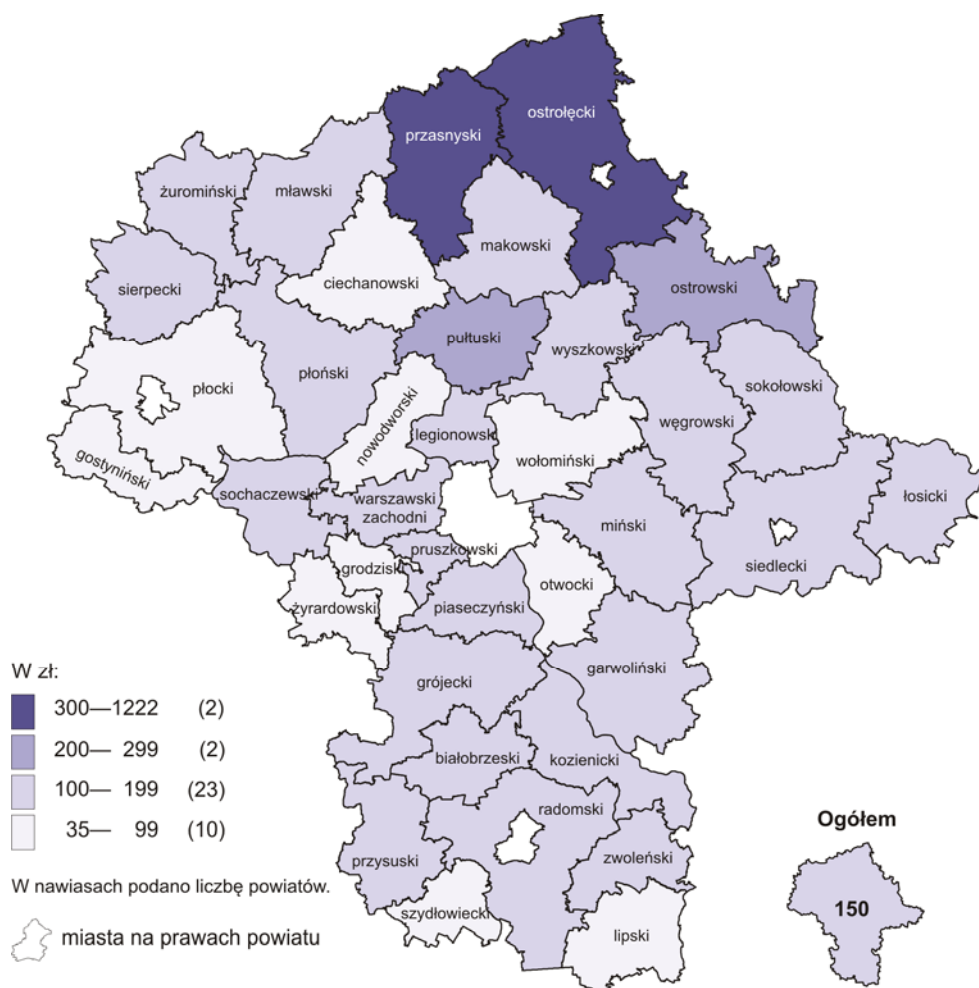
Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2015 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca w 2015 r.

Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów na 1 mieszkańca w 2015 r.

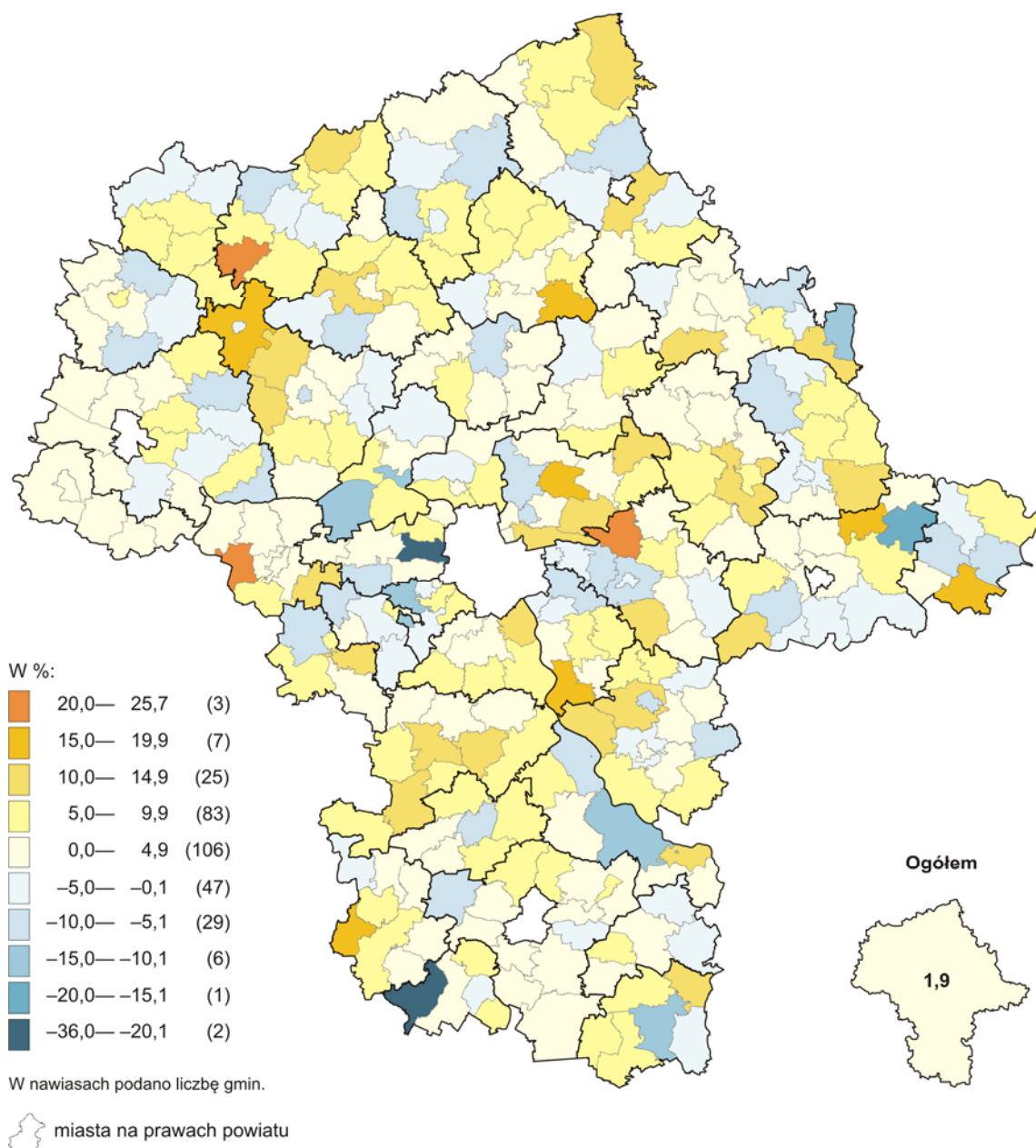

WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

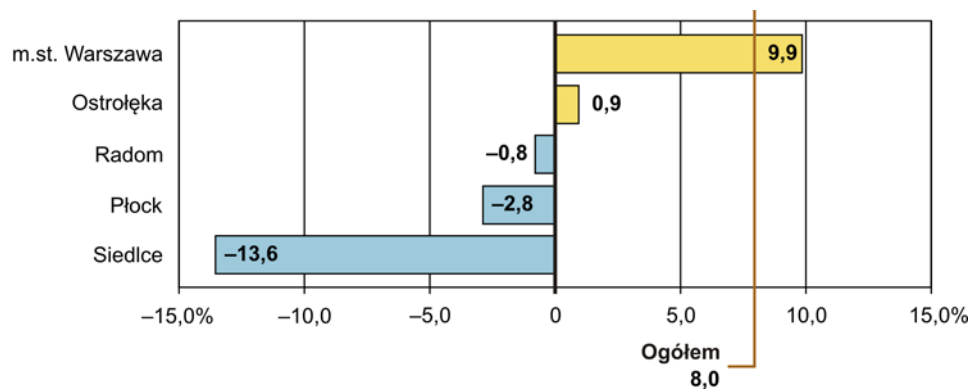
W 2015 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa mazowieckiego zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 1744,0 mln zł (11,5 razy wyższą niż w 2014 r.). Na tę kwotę złożyła się przede wszystkim nadwyżka budżetowa miast na prawach powiatu (1338,1 mln zł) oraz w zdecydowanie mniejszym stopniu nadwyżka budżetów gmin (214,7 mln zł), województwa (175,3 mln zł) i powiatów (15,8 mln zł). W porównaniu z rokiem poprzednim nadwyżka budżetów powiatów była wyższa 13,1 razy, a nadwyżka miast na prawach powiatu – 5,6 razy. Budżety gmin oraz budżet województwa miały w 2015 r. wynik dodatni, podczas gdy rok wcześniej – ujemny.

Na 352 funkcjonujące w naszym województwie jednostki samorządu terytorialnego w 249 wystąpiła nadwyżka budżetowa, co stanowiło 70,7% ogółu. Dla 125 jednostek relacja nadwyżki do wykonanych dochodów nie przekroczyła 5%, a w przypadku 37 jednostek wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt odnotowały 103 jednostki, przy czym w 11 deficyt przekraczał 10% dochodów. Spośród jednostek z deficytem budżetowym najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji deficytu do dochodów poniżej 5%; ich udział wyniósł 61,2%. Szczegółowy rozkład poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego według wielkości nadwyżki/deficytu budżetowego przedstawiają poniższe wykresy.

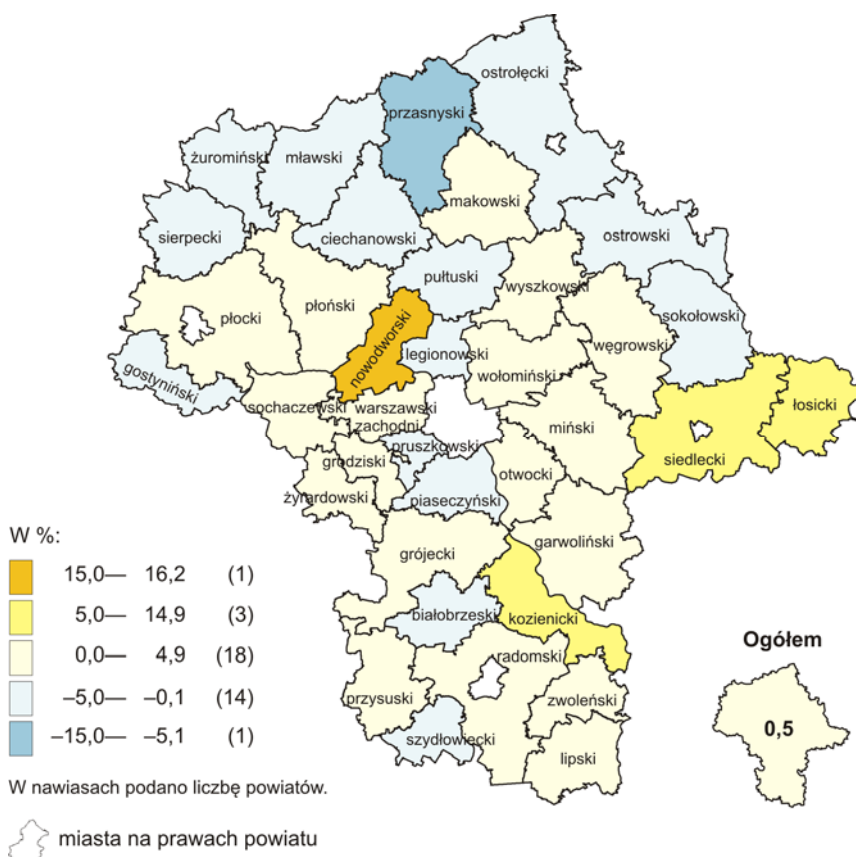
Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2015 r.

Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2015 r.

Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2015 r.

Spośród 309 gmin województwa mazowieckiego w 224 nie wydatkowano wszystkich środków budżetowych, a w 85 wydatki przekroczyły dochody. Do gmin, które osiągnęły największą – w stosunku do swoich dochodów – nadwyżkę budżetową należały: Radzanów (powiat mławski; relacja 25,7%) oraz Stanisławów (24,7%). Do gmin z relatywnie największym deficytem należały: Chlewiska, w której wydatki przewyższyły dochody o 36,0%, Stare Babice z deficytem rzędu 25,8% oraz Przesmyki – 15,8%.

W 2015 r. miasta Warszawa i Ostrołęka miały nadwyżkę budżetową (w wysokości odpowiednio 9,9% i 0,9% ogółu dochodów), natomiast pozostałe miasta na prawach powiatu odnotowały deficyt – relatywnie największy był on w Siedlcach (13,6%).

Wśród 37 powiatów naszego województwa w 22 wystąpiła nadwyżka budżetowa, a w 15 odnotowano deficyt. Stosunkowo największą nadwyżkę budżetową osiągnął powiat nowodworski (16,2% ogółu dochodów), natomiast największy deficyt wystąpił w powiecie przasnyskim (gdzie wydatki o 15,0% przekroczyły dochody).

Budżet województwa zamknął się w 2015 r. nadwyżką rzędu 6,3% ogółu dochodów.